

MUSSOLINI TÖBBTERMELÉSI POLITIKÁJA.

MUSSOLINI minden ténykedését, alkotását jellemzi a világosság, a tisztánlátás és az eszközöknek helyes megválasztása. Mint ahogy a szűzföld bő termést ad és a rája fordított gondot gazdagon visszafizeti, úgy az egyszerű falusi embertől született Mussolininak az agyon nem tanult ősei által ki nem élt agya a legkisebb benyomást is megrögzíti, minden helyzetről azonnal tiszta képet alkot és tüstént kiválasztja, sugalmazza a legjobb utat és módot a cél elérésére.

Ezt az ítéletet vonhatjuk le akkor is, ha megvizsgáljuk Mussolininek többtermelést parancsoló és organizáló politikáját, amelyet a helyzetnek éles szemmel való felismerése és a legcélravezetőbb eszközöknek a megválasztása jellemez. Mussolini mint miniszterelnök olyan mezőgazdasági politikát inaugurált, amely sok hivatásos mezőgazda földnevelésügyi miniszter díszére válhat.

Amikor Mussolini tisztába jött azzal a ténnyel, hogy Olaszország kereskedelmi mérlegének nyolcmilliárd lírányi passzivitásából négy milliárd lírányi passzivitást a gabonaneműek behozatala okozza, mert az ország ötvenmillió métermázsza gabonatermése nem elég és még vagy 25 millió métermázsza gabonabehozatalra szorul, elhatározta* hogy Olaszországot szívós, céltudatos, kemény munkával át kell alakítani agrárországgá.

Rögtön tisztán látta az utat is, amelyet követnie kell. A 25 millió métermázsza gabonabehozatal csökkentésére két lehetőség van. Az egyik: a már művelés alatt álló területek termelését intenzív, belterjes gazdálkodással emelni; a másik: a még kihasználatlanul heverő területeket művelésre alkalmassá tenni, hogy azután azokon is belterjes gazdálkodást lehessen folytatni.

Eddig Olaszországban átlagban hektáronként 9.5 métermázsza gabonát termeltek, holott modern gazdálkodás mellett el lehet érni 15 métermázsza termést is. Olaszországnak a területe 31,141.000 hektár, ebből átlagban 4,800.000 hektáryi területen folyik évente szemtermelés. Ha tekintetbe vesszük, hogy Olaszországnak 9 millió hektáryi maláriás, mocsaras, lápos, minimálisan kultúrált területe van, amelyből rendszeres munkával 2,385.000 hektáryi területet a mocsarak lecsapolásával, a nádasok kiirtásával, csatornázási műveletekkel elsőrendű termelő földdé lehetne átalakítani, világosan igazolódik Mussolininek az a számítása, hogy Olaszországban adva van a lehetőség a saját élelmezésére szükséges gabonának a hazai földből való előteremtésére.

A belterjes gazdálkodás elterjesztéséhez három tényező szükséges:

nevelés, hitel és szövetkezetek. S ezt a három tényezőt Mussolini is azonnal felismerte s kormányfői hatalmánál fogva ezeket Olaszország mezőgazdaságának fellendítése érdekében alkalmazta.

Az ELSŐ tényező a nevelés. Mussolini tisztában volt azzal, hogy vétek számba menne csak földet osztani s azután az új gazdára bízni, hogy évek hosszú során át való kísérletezés után saját kárán tanulva jöjjön rá a helyes és modern termelésre. A mai nehéz időkben ez pocsékolás számba menne. A negyvenmillió olasz nem engedi meg, hogy tapasztalatlan emberek kísérletezzenek a nemzet legdrágább, legszentebb kincsével, a földdel. Mielőbb értelmes, modern gazdákat kell nevelni s ezt a gyors nevelő munkát Mussolini a következőképpen organizálta meg.

Először is 1925 július 4-én törvényes úton megalakította az Állandó Gabonabizottságot. Ennek az Állandó Gabonabizottságnak Mussolini maga lett az elnöke, Belluzzo nemzetgazdasági miniszter pedig az alelnöke. A bizottság kilenc tagja Olaszország mezőgazdáinak a legjavából került ki. A törvény alapján az Állandó Gabonabizottság feladata tanulmányozni azt a kérdést, hogyan lehetne az ország gabonatermelését lényegesen emelni. Javaslatokkal kell járulnia a kormány elé, amelyek a termés emelését célozzák. Rendelkezésre állanak az összes állami mezőgazdasági szervek, iskolák, agrár szindikátusok. Ezen Állandó Gabonabizottság alatt állanak azonkívül a megyei gabonabizottságok, amelyek megyénként tanulmányozzák a gabonatermelés emelhetésének a módosait, ők írják elő az egész megye részére a termelés ütemét, irányítják a gazdákat, propagandát fejtenek ki az iskolákban, gazdakörökben. Ezeknek a tanácsadó szerveknek azonban szükségük van végrehajtó, tanító szervekre is. Erről gondoskodott egy további, 1925 év július 29-én kelt törvény. Ez a törvény teremtette meg a gabonacsata vezérkarát. Egy csapásra körülbelül 680-ra emelte a mezőgazdasági vándortanszékek számát, amelyek mellett 848 főiskolai képzettségű, széles látókörű, modern gondolkodású gazda nyert alkalmazást. Bennük 848 vezérkari tisztre tett szert az Állandó Gabonabizottság, akik sikra szálltak a gabonacsata győzelmi pálmájáért. Ennek a vezérkarnak a fenntartására az állam és az egyes megyék összesen 23,600.000 lírát fordítanak, ez azonban egy oly befektetés, amely bőségesen megtérül az államnak. Ezeknek a vándortanszékek vezetőinek kötelességévé tette Mussolini, hogy minden egyes község mellé állítsanak fel egy egyhektáros mintaterületet. Az 1925/26 évben 9.000 mintaterületet állítottak fel 9 ezer község mellett, amelyeken a község gazdáinak okulására folyt a modern gazdálkodás. Ott látják a gazdák, hogyan kell gazdálkodni úgy, hogy ennek fokozottabb terméshozam legyen az eredménye. A fent említett 848 vezérkari tiszt sorbajárta a gazdákat, adott nekik szakszerű oktatást, tanácsot. Felvilágosítást adott a műtrágya alkalmazására vonatkozóan, ismertette a modern mezőgazdasági eszközöket. Szervezett a faluban szövetkezeteket, hogy a gyöngék összeállva nagyobb eredményeket érhessenek el. Ezekben a képzett vándorkatedra-vezetőkben a gazdák könyvet kaptak a kezükbe,

könyvet) amelyet nem kell olvasni, könyvet, amely a kérdésekre azonnal megadja a választ, könyvet, amely buzdít, amely serkent, amely cselekvésre indít. A gazdának nem kellett kémiát tanulnia, a katedravezetőtől megtudta, hogy földje mily műtrágyára szorul, a gazdának nem kellett talajismereti tanulmányokat folytatni, kész utasítást kapott az állandó gabonabizottság vezérkari tisztjétől.

Mindezzel azonban még nem volt kész a gabonaháború organizálása. Mussolini öt nagy magnemesítő állomás felállítására adta meg az impulzust. Kimondotta ugyanis, hogy mindazoknak a konzorciumoknak befektetési költségéhez, gépvásárlásaikhoz ötven százalék erejéig hozzájárul, amelyek legalább is kétezer métermázsra nemesített mag termelését és szétosztását vállalják. Ezeknek a fedezésére a Nemzetgazdasági Minisztérium által megszavazott évi hárommillió lírás alap rendelkezésre áll.

A földek műveléséhez azonban gépek is kellene. Erre is talált Mussolini megoldást. Kimondotta, hogy mindazoknak a konzorciumoknak, amelyek gépeket vásárolnak, hogy azzal bizonyos környékek földjeit feltörjék, felszántásuk, fizet az állam 75 lírát minden egyes 20 centiméter mélységig felszántott egy hektáryi terület után s 150 lírát, ha a felszántás elérte a 30 centiméter mélységet. Egy másik törvény igyekezett a villamosságnak a mezőgazdaságban való minél nagyobb felhasználását célozni. A gazda 10 centesimi állami hozzájárulást élvezhet minden egyes kilowattóra fogyasztás után, ha azt mezőgazdasági üzemenben használta fel.

Az Állandó Gabonabizottság tisztában volt azzal is, hogy bizonyos pszichológiai motívumoknak is nagy szerepük lehet a mezőgazdasági termelés emelésének az elérésében. Mindenkinek jól esik az elismerés, a biztatás, a dicséret, a kitüntetés, jól esik ez a gazdának is. Sőt talán fokozott mértékben esik jól éppen neki, ha észreveszi, hogy valamely istenhátamögötti faluban folytatott életéről még a fővárosban is tudomást szereznek, sőt maga Mussolini sajátkezűleg fogja neki átadni az elismerő oklevelet* ha jól gazdálkodik s eredményeket tud felmutatni. Ily meggondolások mellett állított be a kormány kétmillió lírát az évi költségvetésbe azoknak a gazdáknak a jutalmazására, akik a legnagyobb terméseredményt tudják földjükön elérni, akik a legszebb kalászokat termelik. Az 1928/29 évi gabonakampányra Mussolini a következőképpen írta elő a gabonaversenyt. A verseny két részre oszlik: megyei versenyre és országos versenyre. Minden megyében (provincia) külön versenyeznek a nagybirtokosok, külön a közép- és külön a kisbirtokosok, gazdák. Az országos versenyen azután csak az egyes megyék három nyertese vesz részt. Minden egyes megye köteles falragaszokon ismertetni a verseny feltételeit. A zsűrinek a díjak megítélésénél figyelembe kell vennie különösen azt, vajjon a versenyző sorosvetést alkalmazott-e vagy sem, mennyi műtrágyát használt fel hektáronként, alkalmazott-e elektromos erőt, használt-e modem gépeket, mely mélységig szántotta fel a földjét, vajjon nemesített magvakat használt-e a vetésnél \$ végül milyen személyes gondot fordított a gazdaság vezetésére. A múlt évi verseny nyertesei csak akkor részesülhetnek újabb jutalomban, ha kimutatják, hogy a tavalyi terméseredményt az év folyamán meg

tudták javítani. A gazdák által felhozott adatokat az egyes vándortan-
székek vezetői ellenőrzik s egyben ők szervezik meg magát a versenyt
is. Minden gazda, aki részt akar venni a versenyben, idejében jelent-
kezik s ugyanakkor kitölt egy kérdőívet, amely a fentebbi kritériumokra
terjeszkedik ki.

Nem lesz érdektelen ezek után néhány számadatot látni, amelyből
kítűnik, milyen eredménnyel járt a gabonaháború.

1916-tól 1921-ig átlagban 4,760.000 hektáron folyt a gabona-
termelés, amely 49,272.000 métermázsza átlagos gabonatermést ered-
ményezett. 1926-ban szemtermelést 4,915.000 hektáryi területen
folytattak s ezen a területen 1926-ban 60,500.000 métermázsza termés-
eredményt értek el. Ez az eredmény hektáronként 14.2 métermázsának
felel meg, ami igen nagy haladást jelent az előző évek termés-
átlagával szemben. Az 1927 év időjárás szempontjából a lehető leg-
rosszabb évek közé tartozott s még e mellett is az előző rossz évek ter-
méseredményével szemben haladás mutatható ki. Az 1928 év lesz a
második év, amelyben a gabonaháború eredményeit tanulmány tár-
gyává fogják tenni.

A TÖBBTERMELÉS biztos kézzel való s alapos terjesztéséhez azon-
ban, amint mondtuk már, hitel is kell. Mussolini 1927 év július 29-én
lepte meg a gazdatársadalmat egy új világos, rövid, de nagy horderejű
mezőgazdasági hiteltörvénnyel, amely az eddig érvényből levő törvény-
hozást megsemmisítette s 26 egyszerű, világos szakaszban új alapokra
helyezte a mezőgazdasági hiteltörvényhozást (1.509. számú olasz
királyi törvény).

Ez a törvény az eddigi hármassal szemben a mezőgazda-
sági hitelt csak két nagy kategóriára osztotta fel: üzemi hitelre és
beruházási hitelre. Az üzemi hitel alatt értendők mindazok a hitel-
műveletek, amelyek a termelés lefolytathatását, mezőgazdasági eszközök,
gépek, igás- és háziállatok vételét segítik elő, ugyancsak idetartoznak
kölcsonök, amelyeket a termékek eladásának megkönnyítésére, a ter-
mékek ipari feldolgozására, közös alapon történő termésértékesítésre
nyújt a bank. Ezzel szemben a beruházási hitel lehetővé akar tenni
nagyobb szabású befektetéseket, üzemi átalakításokat, az egyik terme-
lési ágról egy másikra való áttérést, gazdasági és lakóházak építését,
csatornázást, elektromos üzem bevezetését, mezőgazdasági termékeknek
nagyobb szabású ipari, gyárszerű feldolgozását stb.

Az előbbi hitelnek, a mezőgazdasági üzemi hitelnek a lebonyolí-
tására Mussolini törvényében tíz nagy intézetet állított a mezőgazdaság
szolgálatába, a beruházási hitelnek a lebonyolítására pedig megalapí-
totta a Consorzio Nazionale per il credito di miglioramento: a Beruhá-
zási Hitelek Nemzed Konzorciumát. Ez utóbbi az idén alakult meg,
mégpedig 53 intézetek a részvényjegyzése útján, amelyek összesen
250 millió líra alaptőkét jegyeztek. Nagy részük vidéki takarékpénztár,
amelyek mint fiókok fognak a Konzorcium tevékenységében részt-
venni. Ugyanakkor a törvény jogot adott a Konzorciumnak, hogy alap-
tőkéjének tízszereséig zálogleveleket bocsáthat ki s így újabb 2 milliárd
500 millió lírányi tőke fog az intézet rendelkezésére állani. A kormány

legújabb jelentése szerint (1928 május 25) az Intézethez 100 millió líra kölsemért fordultak a mezőgazdák.

Lássuk, mily jelentőséggel bírnak a mezőgazdasági üzemi hitel lebonyolítására felállított intézetek. A törvény 14. pontja felsorolja, illetőleg elrendeli a következő tíz intézetnek a mezőgazdasági hitel szolgáltatába való állítását

1. A három velencei tartomány hiteligényeinek ellátásává! megbízta a Velencei Központi Agrár Hitelintézetet. Ez az intézet még 1919-ben alakult meg s azóta igen áldásdús tevékenységet fejtett ki. Ez a legmodernebbül szervezett és vezetett agrárhitelintézete Olaszországnak. Megalakulása óta 1927 január 1-ig 573,604.000 líra hitét nyújtott a körzetéhez tartozó gazdáknak. Ebből az összegből magvannak a vételéhez, műtrágya beszerzéséhez 68 millió líra hitét adott, állatok vásárlásához 52 millió lírát, gépek beszerzéséhez 32 millió lírát, szántáshoz, a föld megműveléséhez, feltöréséhez 32 millió lírát. Támogatta a cukorrépa, a dohánytermelést, közreműködött gabonarakarok, sziloszok megalakításában, s mindennemű iniciatívához segítőkészen nyújtott, amelyek a mezőgazdasági termékek értékesítését, avagy azok feldolgozását célozták. Eredetileg ennek az intézetnek az alapításában 97 bank, takarékpénztár, agrárkonzorcium, hitelszövetkezet vett részt, amelyek összesen 48 millió líra alaptőkét jegyeztek. Ehhez járult az államnak 6 millió lírával való részesedése. Az intézet működését támogatják a részvényjegyző intézetek is, amelyek, mint autonóm fiókok működnek.

2. A lombardiai gazdák hiteligényeinek a kielégítésére egy milánói Központ fog megalakulni lombardiai takarékpénztárak bevonásával.

3. Torinóban megalakult a piemonti tartomány Agrárhitel Intézete 28 takarékpénztárnak a közreműködésével. Ezek együttesen 50 millió líra alaptőkét jegyeztek. Az intézet elkezdte már a működését.

4. A liguriai tartomány részére még 1912-ben kreáltak egy intézetet, amelynek működését megerősítik, de magát az intézetet a velencei intézet mintájára átszervezik.

5. Emília és Romagna tartományok részére egy bolognai Agrárhitelközpont felállítását rendelte el a törvény, amely idén már szintén megalakult 18,000.000 líra alaptőkével. A jegyzésben hat intézet vett részt, amelyek mint autonóm fiókok fogják a Központ munkáját támogatni és elősegíteni.

6. Firenzében megalakult időközben a toscanai tartomány részére előírt Központi Agrárhitelintézet. Tizenhárom pénzügyintézet összesen 50 millió líra alaptőkét hozott össze s ugyanakkor saját tőkéjükkel \$ betétjeikkel is a mezőgazdasági hitelt fogják szolgálni.

7. Hasonlóképpen ötvenmillió líra alaptőkével szervezték meg a Rómában székelő Agrárhitel Központot is, amely a laciumi tartomány mezőgazdasági hiteligényeit lesz hivatva kielégíteni.

8. Dél-Olaszország mezőgazdasági életének az irányítását a Nápolyban székelő volt állami jegybank, a Banco di Napoli kapta meg, amelynek alaptőkéje 1.200 millió líra s körülbelül másfélmilliárd betét felett is rendelkezik ugyanakkor.

9. Szicília szigetének sorsát a Palermóban székelő volt harmadik

jegybankra, a Banco di Sicilia-ra bízta. Ez a pénzügyintézet is, mint a Banco di Napoli, csaknem két és félmilliárd lírányi vagyonnal rendelkezik. Végül a

10. agrárhitelintézetet Szardínia szigetén állította fel a törvény, amely a sassari és cagliari takarékpénztárak fúziója folytán alakult meg. Ennek az intézetnek a rendelkezésére cirka 12 millió lírányi tőke áll.

Ha tekintetbe vesszük azonban azt a tényt, hogy a fentemlített központok megalakításában Olaszország takarékpénztárai vettek részt, amelyeknek összalaptőkük 1.100 millió líra s a náluk elhelyezett betétek 14 milliárd Érára rúgnak, akkor tisztán áll előttünk az a kép, hogy Olaszország mezőgazdasága jelenleg körülbelül 20 milliárd líra vagyonra támaszkodhat s abból bőséges hitelt meríthet. A leghihetlenebb az egész vonalon az, hogy pénz van bőven, de a gazdák még nem szokták meg a más pénzével való spekulációt, nem értenek a hitel felhasználásához, húzódoznak tőle. Eddig a gazda csak akkor fektetett be, ha volt fölösleges pénze, arra nem gondolt, hogy kalkulálásba másnak a pénzét is belevonhatja. Itt újra a mezőgazdasági vándorkatedrák vezetőinek lesz a feladata a gazda mentalitását átalakítani, őt a hitel felhasználásának előnyeiről tájékoztatni.

A TÖBBTERMELÉS sikeres organizálásának a harmadik tényezője a szövetkezet. A szövetkezetek útján a gyöngye erőhöz kap, amit egy nem tud elérni, azt összefogással a szövetkezet útján el lehet érni, amit egynek nem rentábilis beszerezni, azt többeknek, egy egész községnek igenis érdemes beszerezni. Mussolini gazdasági vezérkara tisztában van a szövetkezetek nagy hivatásával s ha nem lett volna tisztában, Mussolini számos beszéde nyomán, amelyekben hangsúlyozta a szövetkezetek nagy nemzeti hivatását, kialakulhatott volna bennük egy világos kép a szövetkezetek hivatásáról. Erre azonban nem volt szükség. A fürge vezérkar a szükség szerint hol termelő szövetkezeteket szervezett meg, hol közös értékesítő szövetkezeteket, hol szövetkezetek alapon vették meg a gépeiket, szerezték be a szükséges műtrágyát. Mussolini azonban még erősebben kívánta alátámasztani a vándorkatedrák vezetőinek ebbeli tevékenységét. A szövetkezetek részére egy központot állított fel, amelynek kétmillió lírát szavazott meg a kormány s amelyből most már rendszeresebben folyik a szövetkezeteket szervező, ellenőrző munka. A római „Ente Nazionale per le Cooperative“ vette a kezébe a szövetkezetek terjesztésének a kérdését, ott szerkesztenek részükre folyóiratot, hogy az egész mozgalom egyöntetű irányítást kapjon, ott adnak ki szövetkezeti könyveket, onnét kapnak tanácsokat nehézségeikre, megoldhatatlannak látszó problémáikra. A központ munkája nem maradt eredmény nélkül, alája ma 3.180 fogyasztási szövetkezet, 1.274 termelő- és munkaszövetkezet, 954 agrárszövetkezet, 350 földbérlet és földmunkás szövetkezet, 90 bortermelő és borpince szövetkezet, 37 tejtermelő szövetkezet, 660 mezőgazdasági biztosítási szövetkezet tartozik. Van azonkívül az országban 3.300 hitelszövetkezet, amelyek egy külön központhoz sorakoznak. A szövetkezeteknek szükségük van azonban anyagi támo-

gátásra is, hogy jobban megerősödhesse és ezért Mussolini 1927-ben újjászervezte és bőséges tőkével ellátta a szövetkezetek eddigi szerény bankját és csinált belőle egy 225 millió líra alaptőke felett rendelkező hatalmas bankot, a Banca Nazionale per il Lavoro e per la Cooperazione-t, a szövetkezetek központi bankját. A 225 millió lírányi tőkét mind az állam adta a szövetkezetek részére, hogy abból fogyasztási, mezőgazdasági, értékesítő és termelő szövetkezetek hitelt meríthessenek. Az új intézet az idén nagyszámú fiókot is nyitott Olaszország fontosabb központjaiban, hogy azok közelebbi kontaktusba jussanak az egyes vidékek szövetkezeti életévé.

MUSSOLINI többtermelési politikájáról beszámoló tanulmány nem volna teljes, ha nem világítana rá Mussolininek arra a nagy, anyagi áldozatok elől meg nem hátráló munkájára, amellyel ő Olaszország határain belül akar erős küzdelem árán újabb és újabb területeket az olasz mezőgazdaság szolgálatába állítani. Egy 1923 évi fasiszta törvény összeírta mindazokat a területeket, amelyeken semminemű kultúráját nem volt, amelyeken maláriát okozó mocsarak, lápok húzódtak meg, amelyeket a ráncba nem szedett folyók és patakok állandóan veszélyeztették, úgyhogy ott komoly gazdálkodásra gondolni nem lehetett. Ennek a területnek összterjedelme 2,383.000 hektár. Mussolini kimondta ennek a területnek a sorsát. Az állam, a megye és az érdekelt birtokosok közös erőfeszítése mellett át kell alakítani ezeket a területeket termőföldekké. Nem sok buzdítás kellett, a nemzet azonnal munkához látott. Százával alakultak meg Termelési Konzorciumok, amelyek hozzáfogtak a munkához és az ige hamarosan testet öltött. Jelenleg a fenti területből 1,226.949 hektáryi területen végbement a telkesítés és ma már ott modern gazdasági élet folyik, új tanyák, új mezőgazdasági házak nőttek ki a földből. További 568.196 hektáryi területnek a megmentése most történik és még csak 589.858 hektáryi terület vár rendezést. Eddig az állam 2 milliárd 740 millió lírát fordított a mocsarak kiszáradására, a lápok eltüntetésére csatormázására. A fenti 2.383.000 hektáryi területnek a teljes rendbehozatala és használhatóvá tétele összesen 5 milliárd 650 millió lírányit fog igényelni, amelyből az állam $\frac{7}{10}$ a megye $\frac{7}{10}$ és az érdekelt földbirtokosok $\frac{2}{10}$ erejéig veszik ki a részüket.

Egy 1924 év május 18-i törvény tovább megy, még a sziklás, kopár, terméketlen hegyhátakat is meg akarja menteni és azokat is a nemzeti termelés szolgálatába akarja állítani. Ezzel az akcióval további 225.000 hektáryi területet lehet majd visszaszerezni a mezőgazdaság részére. E téren is már épületes eredményekkel dicsekedhetik a fasiszta akarat és a fasiszta államépítő, organizáló munka. Még néhány évi szívós munka és Olaszország saját maga fogja megtermelni a szükséges gabonát.